

JAARVERSLAG

2018

COMMISSIE VOOR NUCLEAIRE
VOORZIENINGEN

De advies- en controlecommissie over de voorzieningen
aangelegd voor de ontmanteling van de kerncentrales en
voor het beheer van bestraalde splijtstoffen

Verantwoordelijke uitgever:

Luc Dufresne, voorzitter

Secretariaat:

Federale Overheidsdienst Economie,
K.M.O., Middenstand en Energie
Koning Albert II-laan 16
1000 Brussel

Ondernemingsnummer 0685.788.911

De advies- en controlecommissie over de voorzieningen
aangelegd voor de ontmanteling van de kerncentrales en
voor het beheer van bestraalde splijtstoffen

Inhoud

1. Executive summary	4
2. Oprichting en samenstelling van de Commissie voor nucleaire voorzieningen	6
2.1. Oprichting.....	6
2.2. Samenstelling	6
3. Opdrachten	8
4. Wettelijke aspecten	9
4.1. Het jaarverslag.....	9
4.2. De organisatie van de Commissie voor nucleaire voorzieningen.....	9
4.3. De repartitiebijdrage	9
5. Activiteiten	11
5.1. Vergaderingen	11
5.2. Adviezen	12
5.2.1. Advies wetswijziging	12
5.2.2. Studie “SYNATOM – Kritische analyse over Belgische maatschappij voor kernbrandstoffen“, gepubliceerd door Greenpeace Belgium	16
6. Financiële aspecten	18
6.1. Financiële aspecten van de Commissie voor nucleaire voorzieningen	18
6.1.1. Context.....	18
6.1.2. Financiële rapportering budget 2018	19
6.1.3. Service Level Agreement.....	20
6.2. Evolutie van de voorzieningen	21

1. Executive summary

Het jaar 2018 was voor de Commissie voor Nucleaire Voorzieningen een uiterst belangrijk jaar.

De goedkeuring begin 2018 door de minister van Energie van een budget voor het jaar 2018 betekende een echte start van de operationalisering van de Commissie als zelfstandig orgaan. Dat werd in de loop van 2018 verdergezet en leidde uiteindelijk, door het aannemen op 30 januari 2019 van het koninklijk besluit betreffende de werkingsmodaliteiten, tot de Commissie haar functionele autonomie. Na 15 jaar in de startblokken te vertoeven kan zij nu op volle kracht vooruit gaan.

Zoals in het jaarverslag van 2017 reeds werd aangekondigd heeft de Commissie voor nucleaire voorzieningen de vastgestelde beperkingen in de wet van 11 april 2003 verder geanalyseerd, besproken en ten slotte begin 2018 geconcretiseerd in een voorstel tot wetwijziging. Dat werd op 13 februari 2018 aan de minister van Energie overgemaakt.

Inhoudelijk werd ernaar gestreefd het wettelijke kader voor de nucleaire voorzieningen te vervolledigen met als doel de beschikbaarheid op het gewenste moment te garanderen, door het aanscherpen van de verantwoordelijkheid van de actoren, het veilig stellen van de financiële middelen, het versterken van de controle op en het verhogen van de transparantie van het systeem van de nucleaire voorzieningen.

In de daarop volgende maanden heeft de Commissie nog bijkomende adviezen geformuleerd aangaande opmerkingen, suggesties tot wijzigingen van het advies en alternatieve benaderingen. De Commissie bleef bij haar standpunt en deelde dit ook mee aan de minister. Op 27 juli 2018 werd het wetsvoorstel besproken op de Ministerraad en werd er door de minister van Energie een advies gevraagd aan de Raad van State. De Raad van State heeft verduidelijkingen gevraagd en gaf zijn advies op 8 november 2018¹. De Ministerraad besliste tevens dat de ontwerp tekst bijkomend moest worden versterkt om op een nog meer algemene wijze het bestaan, de toereikendheid en de beschikbaarheid van de nucleaire voorzieningen verder te garanderen.

Op 21 november gaf de Commissie haar advies op de nieuwe ontwerp tekst die door het kabinet van de minister van Energie samen met een extern juridisch consult was voorbereid.

---

¹ Raad van State, afdeling Wetgeving. [Advies 64.108/3](#) over een voorontwerp van wet “tot wijziging van de wet van 11 april 2003 betreffende de voorzieningen aangelegd voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van splijtstoffen bestraald in deze kerncentrales”.

Hieruit bleek andermaal de dringende noodzaak om de wet van 11 april 2003 te herzien om te vermijden dat de tekortkomingen en hiaten van de huidige tekst van de wet van 11 april 2003 een aanzienlijk risico blijven inhouden dat er zou kunnen toe leiden dat de Belgische bevolking in de toekomst volledig of gedeeltelijk de enorme kosten van de ontmanteling van de kerncentrales en/of het beheer van de bestraalde splijtstoffen zou dienen te dragen. Er werd tevens aan herinnerd dat de wet van 11 april 2003 in haar huidige vorm slechts minimaal beantwoordt aan de verplichtingen die voortvloeien uit verschillende teksten en conventies van internationaal recht.

Tijdens het jaar 2018 is ook herhaaldelijk de interesse en bezorgdheid rond het wettelijke kader van de nucleaire voorzieningen vanuit het Parlement gebleken. **Het in 2018 door de Regering, het Parlement en de Commissie geleverde werk, heeft er uiteindelijk evenwel niet toe geleid dat de bestaande wet van 11 april 2003 werd aangepast in de afgelopen legislatuur. De Commissie wil hierbij dan ook haar boodschap herhalen aan de toekomstige nieuwe Regering om vertrekkend van de reeds verrichte analyses en voorstellen samen werk te maken van een stevig allesomvattend kader voor deze belangrijke materie, waarbij het wenselijk is dat de wetgeving tevens ook volledig conform de Europese regelgeving ter zake wordt gemaakt. De Commissie heeft zich voorgenomen om in 2019 hier verder aan te werken.**

Zoals verder blijkt in het punt “Activiteiten” van dit verslag, volgden er nog vele besprekingen over andere onderwerpen, waaronder de herwerking van het huishoudelijk reglement, de up-streaming van dividenden door de kernexploitant naar zijn moedervenootschap, de governance van de kernprovisievenootschap en haar deelname aan een nieuw op te richten Infrastructuur-investeringsfonds, alsook een door Greenpeace Belgium gepubliceerde studie in verband met de kernprovisievenootschap.

2. Oprichting en samenstelling van de Commissie voor nucleaire voorzieningen

2.1. Oprichting

De “wet van 11 april 2003 betreffende de voorzieningen aangelegd voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van splijtstoffen bestraald in deze centrales”² richt bij artikel 3 een Commissie voor nucleaire voorzieningen op. De Commissie voor nucleaire voorzieningen heeft een advies- en controlebevoegdheid over de aanleg en het beheer van de voorzieningen voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van de bestraalde splijtstoffen.

2.2. Samenstelling

De institutionele samenstelling van de Commissie voor nucleaire voorzieningen (hierna Commissie genoemd) wijzigde niet in 2018. Het aantal leden werd in 2014 beperkt tot vijf leden die de Belgische Staat vertegenwoordigen met bijkomend drie raadgevende leden.

De voorzitter en de leden van de Commissie, worden benoemd door de koning bij een in Ministerraad overlegd besluit. De nominatieve samenstelling werd door het koninklijk besluit van 8 oktober 2016 (gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 14 november 2016) de laatste keer aangepast, om de nieuwe samenstelling door de wetwijziging van 2014 te bekrachtigen en een paar leden te benoemen. De voorzitter van de Commissie voor nucleaire voorzieningen is de heer L. Dufresne, Eresecretaris-generaal van de Nationale Bank van België.

---

² De wet werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 15 juli 2003 en gewijzigd, onder meer, bij de wet van 25 april 2007, de wet van 26 maart 2014 en de wet van 25 december 2016

De volgende personen maakten in 2018 deel uit van de Commissie:

NAAM	ORGANISATIE
<i>Effectieve leden</i>	
De heer A. De Geest	Administrateur-generaal van de Thesaurie
Mevrouw M.-P. Fauconnier ³	Voorzitster van het directiecomité van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG)
De heer A. Boon	Voorzitter van het directiecomité a.i. van de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning
De heer L. Dufresne	Eresecretaris-generaal van de NBB
Mevrouw N. Mahieu	Directeur-generaal a.i. van de Algemene Directie Energie
<i>Plaatsvervangende leden</i>	
De heer J. Deboutte	Directeur bij het Agentschap van de Schuld
De heer K. Locquet	Directeur Algemene Zaken bij de CREG
De heer G. De Smet	Directeur-generaal a.i. Begroting en Beleidsevaluatie bij de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning
Mevrouw C. Swartenbroekx	Inspecteur-generaal bij de NBB
De heer A. Fernandez Fernandez	Adviseur-generaal bij de Algemene Directie Energie
<i>Raadgevende leden</i>	
De heer J. Bens ⁴	Directeur-generaal van het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC)
De heer F. Hardeman ⁵	Directeur-generaal van het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC)
De heer M. Demarche	Directeur-generaal van de Nationale Instelling voor Radioactief Afval en Verrijkte Splijtstoffen (NIRAS)
De heer R. Leclère	Afgevaardigd bestuurder van Synatom
<i>Afgevaardigden</i>	
De heer G. Volckaert	Diensthofd Algemeen beheer en berging afval bij het FANC
De heer A. Lemmens	Directeur Financiën en Contracten bij de NIRAS
Mevrouw D. Ghislain	Financieel Directeur van Synatom

³ Tot 31 oktober 2018. De Commissie ontving een brief van de voorzitter van de CREG waarin zij aankondigde vanaf 1 november 2018 een andere functie op te nemen waardoor zij geen lid meer uitmaakt van de Commissie. Sinds 1 november 2018 is de heer K. Locquet, als waarnemend voorzitter van de CREG, het effectieve lid van de CREG binnen de Commissie.

⁴ Tot 30 april 2018.

⁵ Vanaf 1 mei 2018.

3. Opdrachten

De wet van 11 april 2003, gewijzigd bij de wet van 25 april 2007, bij de wet van 26 maart 2014 en bij de wet van 25 december 2016, bepaalt in artikel 5 de opdrachten van de Commissie. De Commissie heeft een advies- en controlebevoegdheid over de aanleg en het beheer van de voorzieningen voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van de bestraalde splijtstoffen. Die advies- en controlebevoegdheid heeft betrekking op het bestaan, de toereikendheid en de beschikbaarheid van de provisie.

Ze geeft advies, op eigen initiatief of op verzoek van de bevoegde overheden, over onder meer:

- de methoden voor het aanleggen van provisie voor de ontmanteling en het beheer van bestraalde splijtstoffen, en evalueert periodiek de geschiktheid van deze methoden;
- het herzien van het maximale percentage van de fondsen die de tegenwaarde vormen van de desbetreffende provisie die de kernprovisievennootschap kan lenen aan kernexploitanten;
- de categorieën van activa waarin de kernprovisievennootschap het deel van deze fondsen, dat zij niet mag lenen aan kernexploitanten, investeert, alsook de voorwaarden waartegen deze investeringen worden uitgevoerd.

De Commissie voor nucleaire voorzieningen controleert onder meer:

- de gegevens die de kernprovisievennootschap ter beschikking stelt over de toereikendheid van de provisie;
- de correcte toepassing van de methoden voor het aanleggen van provisie voor de ontmanteling en het beheer van bestraalde splijtstoffen;
- de voorwaarden tegen welke de kernprovisievennootschap deze fondsen leent aan kernexploitanten, alsook de voorwaarden waartegen deze investeringen worden uitgevoerd;
- de politiek van de kernexploitanten op het gebied van voorrechten en hypotheek;
- de voorwaarden van de leningen die eventueel worden toegekend door de kernprovisievennootschap;
- de beschikbaarheid van de tegenwaarde van het bedrag van de in het vorig punt bedoelde leningen, met inbegrip van de eventuele zekerheden die door degenen die deze leningen hebben ontvangen, werden gesteld.

De nodige gegevens om de controletaak uit te kunnen voeren (in uitvoering van artikel 7, § 1, eerste punt) werden door de kernprovisievennootschap op 30 mei 2018 aan de Commissie verstuurd.

4. Wettelijke aspecten

4.1. Het jaarverslag

Het artikel 8, §1 van de wet van 11 april 2003 bepaalt dat de Commissie voor nucleaire voorzieningen elk jaar een verslag van haar activiteiten voorlegt aan de minister die de Energie in zijn bevoegdheid heeft. De minister maakt dat verslag over aan de federale wetgevende Kamers en ziet erop toe dat het verslag op passende wijze wordt bekendgemaakt.

Het verslag moet door de Commissie worden voorgelegd voor 1 oktober van het jaar dat volgt op het betrokken jaar en bevat onder andere de staat van haar werkingskosten.

Het artikel 8, § 2 van de wet van 11 april 2003 bepaalt dat de leden en het personeel van het secretariaat van de Commissie voor nucleaire voorzieningen gebonden zijn door het beroepsgeheim en dat zij de vertrouwelijke gegevens, die hun ter kennis zijn gekomen op grond van hun functie bij de Commissie voor nucleaire voorzieningen, aan niemand mogen bekendmaken. Het jaarverslag bevat dan ook geen vertrouwelijke informatie.

4.2. De organisatie van de Commissie voor nucleaire voorzieningen

De wet van 11 april 2003 voorziet een eigen rechtspersoonlijkheid voor de Commissie. Eind 2017 werd de Commissie ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen en kreeg het ondernemingsnummer 0685.788.911 toegekend. In 2018 werd er ook werk gemaakt van de verdere ontplooiing van de Commissie als zelfstandig orgaan.

Het koninklijk besluit dat de modaliteiten en werkingskosten van de Commissie moet regelen werd tijdens vorige jaren meermaals voorbereid en voorgelegd aan de voogdijoverheid. Het werd echter om verschillende redenen nooit aangenomen. In 2018 is het ontwerp nogmaals herwerkt, een nieuw advies van de Inspectie van Financiën werd gevraagd en bekomen en het werd vervolgens aan het kabinet van de minister van Energie verstuurd. Het koninklijk besluit werd niet meer aangenomen in 2018 maar kreeg op 30 januari 2019 de goedkeuring. De publicatie in het Belgisch Staatsblad volgde op 6 februari 2019.

Na de start 15 jaar geleden, kan uiteindelijk de autonomie ook op het vlak van de werkingsmiddelen van de Commissie verzekerd worden.

4.3. De repartitiebijdrage

De wet van 11 april 2003 werd tot 2015 ieder jaar gewijzigd door de wet diverse bepalingen, om het de Belgische Staat mogelijk te maken, in het kader van de openbare dienstverlening, een repartitiebijdrage te vragen aan de kernexploitanten. De kernprovisievennootschap moet dat bedrag voorschieten en de individuele bijdragen terugvorderen van de kernexploitanten of gelijkgestelden.

Op 25 december 2016 werd door de wet tot wijziging van de wet van 11 april 2003 het minimumbedrag voor de repartitiebijdrage voor het jaar 2018 vastgesteld op 177 miljoen euro voor de centrales Doel 3, Doel 4, Tihange 2 en Tihange 3.

Het koninklijk besluit van 15 oktober 2018 heeft de repartitiebijdrage voor het jaar 2018 bepaald op 177 miljoen euro. Na de toepassing van het degressiviteitsmechanisme, in functie van de respectievelijke aandelen in de industriële elektriciteitsproductie, bedroeg de bijdrage voor Electrabel nv 142.143.390 euro en voor EDF Luminus nv 8.221.205,50 euro.

Het artikel 22bis, §1 van de wet van 11 april 2003, bepaalt dat in geval van de niet naleving van de bepalingen van artikel 14, § 8, alsook van artikel 14, § 11, de Commissie voor nucleaire voorzieningen, aan elke kernexploitant, een administratieve geldboete kan opleggen, nadat deze werd gehoord of naar behoren werd opgeroepen. In praktijk betekent dit dat de Commissie moet nagaan of de betaling van de repartiebijdragen door de bijdrageplichtigen effectief werd uitgevoerd. De Commissie heeft vastgesteld dat die verplichting werd nageleefd.

5. Activiteiten

5.1. Vergaderingen

In 2018 heeft de Commissie voor nucleaire voorzieningen vijftien vergaderingen gehouden, waarvan elf gewone vergaderingen en vier beperkte vergaderingen. Tijdens die laatste werden de voltallige vergaderingen voorbereid en waren de raadgevende leden niet of in beperkte mate aanwezig.

De volgende punten werden besproken tijdens de vergaderingen:

- voorbereiding en het opmaken van voorstellen tot aanpassing van de wet van 11 april 2003;
- bespreking van het wetsvoorstel voor de aanpassing van de wet van 11 april 2003;
- bespreking van mogelijke alternatieven voor de aanpassing van de wet van 11 april 2003;
- bespreking van een voorstel voor de aanpak van de betaling van de achterstallige facturen van NIRAS;
- opvolging van de aanbevelingen uit het advies van de Commissie van 2016;
- voorbereiding en opmaak van een voorstel voor de aanpassing van het huishoudelijk reglement van de Commissie;
- bespreking van de deelname van de kernprovisievenootschap aan een nieuw infrastructuur-investeringsfonds, waar naast de kernprovisievenootschap ook de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij en de groep AG Insurance deel van uitmaken. Controle van de conformiteit met artikel 14, §5 van de wet van 11 april 2003 en voorbereiding van een ad hoc advies;
- herwerking van het voorstel van koninklijk besluit betreffende de werkingsmodaliteiten van de Commissie en bespreking van de vorderingen van de verdere operationalisering, de werkingskosten en andere budgettaire aspecten van de Commissie;
- bespreking van het Luxemburgse wetsvoorstel betreffende de nucleaire aansprakelijkheid.
- bespreking van de gevolgen van de uitvoering van het strategisch transformatieplan van Engie op de perimeter van Electrabel nv;
- driemaandelijks bespreking van de solvabiliteitsratio D/D+E van de geconsolideerde groep Electrabel nv;
- bespreking van de stand van zaken van de voorzieningen eind 2017 en de voorziene wijzigingen voor het jaar 2018;

- bespreking van de jaarlijkse informatie van de kernprovisievennootschap;
- bespreking van de financiële informatie van de geconsolideerde groep Electrabel nv;
- bespreking van de geraamde uitgaven en beschikbare middelen eind 2017 bij de kernprovisievennootschap;
- opmaak en bespreking van het jaarverslag 2017 van de Commissie;
- bespreking van het jaarverslag bestraalde splijtstoffen 2017;
- bespreking van de rating van Engie SA en Electrabel nv door Moody's;
- voorbereiding van antwoorden op vragen van de minister van Energie (o.a. up-streaming dividenden kernexploitant, governance van de kernprovisievennootschap en studie "SYNATOM – Kritische analyse over Belgische maatschappij voor kernbrandstoffen " gepubliceerd door Greenpeace Belgium);
- bespreking van aanvragen en beslissingen van de Beroepscommissie voor de toegang tot milieu-informatie;
- toelichting van de beslissing van de Raad van Bestuur van NIRAS i.v.m. het referentiescenario voor de berging van het B&C-afval en hun aanbeveling aan de Commissie om voor de berekening van de voorzieningen het bedrag van 10,7 miljard euro als basis te nemen. Het nieuwe referentiescenario houdt een belangrijke verschuiving in de tijd van de berging in en heeft een grote invloed op een aantal veiligheidsaspecten alsook op de mogelijke kosten en hun provisionering;
- bespreking en advies over een alternatief voorstel van wetswijziging van de wet van 11 april 2003 voorgesteld door de minister van Energie;
- bespreking van het ontwerpbudget voor de Commissie voor 2019;
- nagaan verplichting tot betaling repartitiebijdrage.

De controletaken van de Commissie werden op een permanente wijze vervuld op basis van de ter beschikking gestelde of gevraagde informatie. De voorbereidingen en de bespreking van de eigen voorstellen en alternatieve voorstellen voor een aanpassing van de wet van 11 april 2003 heeft verschillende voorbereidingsmomenten, overleg en vergaderingen van de Commissie gevergd en nam het hele jaar door een groot deel van haar werkzaamheden in beslag.

5.2. Adviezen

5.2.1. Advies wetswijziging

De Commissie nucleaire voorzieningen had, bij de analyse en het advies in 2016 omtrent de herziening van de leningsovereenkomsten tussen Electrabel en Synatom, een aantal beperkingen in de wet van 11 april 2003 vastgesteld en had zich voorgenomen om voorstellen ter verbetering van de wet voor te bereiden. Dat heeft zij in 2017 gedaan en dat resulteerde

in een concreet voorstel tot aanpassing van de wet van 11 april 2003 op 7 februari 2018. Het voorstel werd opgemaakt in de optiek om zekerheid van de terugbetaling van de leningen van de kernprovisievennootschap aan de kernexploitant te verkrijgen alsook de bevoegdheden van de Commissie te versterken.

De Commissie heeft hierbij rekening gehouden met de onderstaande algemene principes:

- het wettelijke kader voor de nucleaire voorzieningen moet **coherent en volledig** zijn;
- de verbetering van het Belgische systeem moet de beschikbaarheid van de nucleaire voorzieningen op het gewenste moment verzekeren. Daarbij gaat het onder meer om:
  - de verantwoordelijkheid van de actoren;
  - het veilig stellen van de financiële middelen;
  - de controle op het systeem van de nucleaire voorzieningen;
  - de transparantie van het systeem van de nucleaire voorzieningen.

De belangrijkste voorstellen tot wijzigingen worden hierna **samengevat**.

- In de verschillende Belgische reglementeringen worden vele varianten van **definities** voor ontmanteling en beheer van verbruikte brandstoffen gehanteerd. Er wordt door de aanscherping en invoering van nieuwe definities geprobeerd om zo volledig en correct mogelijk de processen te beschrijven.
- De automatische deelname van de **raadgevende leden** wordt geherformuleerd waardoor die leden **worden uitgenodigd** voor de vergaderingen. Dat laat de Commissie toe ook zonder die raadgevende leden geldig te vergaderen indien zij het nodig acht. Er wordt tevens voorzien dat de vertegenwoordigers van de federale Regering bij de kernprovisievennootschap de vergaderingen, op uitnodiging of op hun vraag, kunnen bijwonen. Dezelfde regeling wordt voorgesteld voor de kernexploitanten.
- Om haar taken beter uit te kunnen voeren wordt er een **strikttere controlebevoegdheid** voor de Commissie ingevoerd. Dat betekent o.a. een uitbreiding van de mogelijkheid om het gebruik, het beheer en toewijzing van de aan de kernexploitant geleende middelen te controleren en gepaste maatregelen te kunnen nemen.
- Een **verduidelijking van het administratieve beroep** dat de kernprovisievennootschap heeft tegen een advies of beslissing van de Commissie.
- Een **uitbreiding van de informatieplicht** aan de Commissie in hoofde van de kernprovisievennootschap door te stellen dat elke informatie, die een materiële impact kan hebben op het bestaan, het voldoen en de beschikbaarheid van de nucleaire voorzieningen, onmiddellijk aan de Commissie moet worden meegedeeld.
- Een **uitzondering op het beroepsgeheim** van de leden en het secretariaat indien de nucleaire voorzieningen in gedrang zouden komen.
- Een **bijkomende precisering** wat betreft de **verantwoordelijkheid** voor de **kernexploitant** om tekorten bij te passen wanneer die zijn statuut als kernexploitant of zijn aandeel in de industriële productie van elektriciteit door splijting van kernbrandstoffen verliest.

- Een **nieuwe verplichting** voor de kernexploitanten om in een **driemaandelijks rapport** informatie te verstrekken over **het gebruik, het beheer en de aanwending van de geleende middelen**.
- Een **nieuwe verplichting** voor de kernexploitanten om een **toereikende en passende garantie te verstrekken** om de terugbetaling van de lening aan de kernprovisievennootschap te dekken.
- De overeengekomen schaal om het maximale percentage dat ontleend kan worden aan de kernexploitant vast te leggen moet, overeenkomstig de huidige bepalingen van de wet, worden vastgelegd in de driepartijenovereenkomst. Door de voorgestelde wetswijziging kan dat bij koninklijk besluit gebeuren.
- De controle op de **conformiteit van de leningsovereenkomsten** wordt een **voorafgaande controle**. De afsluiting en eventuele aanpassingen aan de leningsovereenkomsten moeten dus vooraf aan de Commissie gemeld en door de Commissie goedgekeurd worden.
- De precisering die bepaalt dat ook de verbonden ondernemingen van de kernexploitant niet onder het deel, dat niet geleend kan worden aan de kernexploitant, vallen.
- Het toevoegen van een aantal **prudentiële regels voor de beleggingen die door de kernprovisie-vennootschap worden uitgevoerd**.
- Het ontstaan van het **algemene voorrecht op de roerende goederen** van de kernexploitant wordt **vervroegd** naar het moment waarop er een lening wordt afgesloten en vervalt bij de totale terugbetaling ervan.
- De clausule betreffende de **“negative pledge”** wordt specifiek: zowel reële als persoonlijke zekerheden voor de financiële schulden, alsook die van derden, worden namelijk geïnviseerd.
- Een verhoging in de rang van het voorrecht wordt voorgesteld.
- Een hervorming van de **informatie** die de kernexploitanten moeten verstrekken indien er **significatieve wijzigingen** zijn in het **aandeelhouderschap** of die het statuut van het bedrijf grondig wijzigen.

Bijkomend heeft de Commissie de opmerking gemaakt dat de voorstellen ertoe leiden dat de verhouding tussen de kernprovisievennootschap en de kernexploitant in belangrijke mate wordt gewijzigd gezien eerstgenoemde een veel grotere verantwoordelijkheid zou dragen bij het toekennen van leningen aan de kernexploitant. Daarom wees de Commissie er op dat, ondanks het feit dat concrete wijzigingen op dat vlak weliswaar in een aanzienlijke mate buiten het huidige bevoegdheidsdomein van de Commissie vallen, ook de governance van de kernprovisieprovisievennootschap hierop moest worden afgesteld.

Het advies en het wetsvoorstel werden op 13 februari 2018 aan de minister van Energie overgemaakt. Nadien werden door de kernexploitant nog opmerkingen gemaakt over het voorstel tot wetswijziging. De Commissie heeft die opmerkingen geanalyseerd maar bleef bij haar standpunt dat de wetswijzigingen, zoals voorgesteld in het voorontwerp van wet, de beste manier waren om het prudentieel toezicht door de Staat (uitgeoefend door de

Commissie) op het bestaan, de toereikendheid en de beschikbaarheid van de voorzieningen te waarborgen. Die visie werd op 23 maart 2018 aan de minister kenbaar gemaakt.

Een breder, alternatief, maar minder concreet voorstel van de kernexploitant werd eveneens aan de Commissie voorgelegd en werd door de Commissie onderzocht. De Commissie oordeelde dat dit geen waardig alternatief was voor de wetswijzigingen en heeft dat op 9 april 2018 aan de minister meegedeeld.

Het voorstel tot wetswijziging werd, in voorbereiding van de voorlegging aan de Ministerraad vertaald en er werd ook werk gemaakt van een aanpassing van het huishoudelijk reglement van de Commissie. De aanpassing had een dubbel doel: met name, het actualiseren van het huishoudelijk reglement en de aanpassing ervan aan de nieuwe bepalingen uit het wetsvoorstel.

Op vraag van 2 juli 2018 van de minister van Energie heeft de Commissie nogmaals een aantal opmerkingen en alternatieven vanwege de kernexploitant en zijn moedermaatschappij geanalyseerd en heeft op 6 juli 2018 hierop geantwoord aan de minister. De Commissie oordeelde dat haar eigen voorstellen meer garantie boden. Hierbij werd tevens gewezen op de belangrijkheid van de Richtlijn 2011/70/Euratom in verband met de verantwoordelijkheden van de lidstaten betreffende het nationale beleid inzake het beheer van bestraalde splijtstoffen.

Op 27 juli 2018 werd het wetsvoorstel besproken op de Ministerraad en werd er door de minister van Energie een advies gevraagd aan de Raad van State. De Raad van State heeft verduidelijkingen gevraagd en gaf zijn advies op 8 november 2018⁶.

Tijdens de Ministerraad van 27 juli 2018 werd ook beslist dat de tekst zoals hij door de Commissie werd opgesteld bijkomend diende versterkt te worden. Het doel dat hierbij werd vooropgesteld was om benevens het veiligstellen van de terugbetaling van de leningen en het versterken van de bevoegdheden van de Commissie, ook en op meer algemene wijze, het bestaan, de toereikendheid en de beschikbaarheid van de nucleaire voorzieningen te garanderen. De minister heeft hiervoor een beroep gedaan op een extern juridisch consult. De Commissie ontving op 7 november 2018 van de minister de vraag om over de nieuwe wettekst eveneens een advies te geven of aanbevelingen te schrijven. Op 21 november 2018 heeft de Commissie haar analyse aan de minister bezorgd.

---

⁶ Raad van State, Afdeling Wetgeving. [Advies 64.108/3](#) over een voorontwerp van wet “tot wijziging van de wet van 11 april 2003 betreffende de voorzieningen aangelegd voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van splijtstoffen bestraald in deze kerncentrales”.

De belangrijkste conclusies waren de volgende:

- een dringende noodzaak om de wet van 11 april 2003 te herzien om te vermijden dat de tekortkomingen en hiaten van de huidige wet van 11 april 2003 een aanzienlijk risico blijven inhouden dat er zou kunnen toe leiden dat de Belgische bevolking in de toekomst volledig of gedeeltelijk de enorme kosten van de ontmanteling van de kerncentrales en/of het beheer van de bestraalde splijtstoffen zou moeten dragen. Er werd tevens aan herinnerd dat de wet van 11 april 2003 in haar huidige vorm slechts minimaal beantwoordt aan de verplichtingen die voortvloeien uit verschillende teksten en conventies van internationaal recht en dat het wenselijk is de wetgeving hierbij volledig conform te maken;
- de nieuwe tekst ging veel verder dan het oorspronkelijke voorstel met o.a. een wettelijke garantie voor de controleaandeelhouder van de kernexploitant en een zeer uitgebreide controle- en adviesbevoegdheid voor de Commissie;
- indien de Commissie alle nieuwe bevoegdheden voorzien in het voorstel moet uitvoeren, moet zij hiervoor de nodige menselijke en financiële middelen bekomen. Die zullen aanzienlijk hoger moeten zijn dan wat voorzien is binnen de huidige wetgeving;
- de definities en het kader moeten coherent blijven met de reeds bestaande regelgeving;
- de tekst was nog niet rijp om al voor te leggen aan het Parlement;
- de tekst bevatte een aantal moeilijk uit te voeren bepalingen.

Verder heeft de Commissie in haar analyse aangegeven dat voor het zekerstellen van de voorzieningen een mogelijk alternatief het verminderen van de leningspercentages aan de kernexploitant kan zijn en dat in functie van de productiecapaciteit, de sluiting van de kerncentrales of een grotere investeringsspreiding bij de kernprovisievenootschap, die terzelfdertijd moet georganiseerd worden als portfoliobeheerder.

5.2.2. Studie “SYNATOM – Kritische analyse over Belgische maatschappij voor kernbrandstoffen”, gepubliceerd door Greenpeace Belgium

Op 22 oktober 2018 kreeg de Commissie de vraag van de minister om een analyse te maken van een studie die besteld was door Greenpeace. Op 9 november 2018 heeft de Commissie hierop geantwoord aan de minister. De voornaamste punten waren de volgende:

- de vergelijkingen die gemaakt worden zijn onvolledig, niet precies en niet altijd gebaseerd op vergelijkbare situaties;
- de aanbeveling om de voorzieningen te transfereren naar een publieke organisatie heeft zijn eigen uitdagingen en brengt andere risico's met zich mee, waaronder de consolidatie met de staatsboekhouding waardoor de realisatie van de ontmanteling en het beheer van de bestraalde splijtstoffen afhankelijk kunnen worden van de middelen beschikbaar in de rijksbegroting;

- voor verschillende aanbevelingen uit de studie werden de oplossingen reeds aangekaart in het wetsvoorstel van 7 februari 2018 van de Commissie.

Als besluit werd gesteld dat in ieder geval, welk voorstel ook, het prudentiële toezicht passend en onafhankelijk moet zijn om het bestaan, de toereikendheid en de beschikbaarheid van de nucleaire voorzieningen te garanderen.

6. Financiële aspecten

6.1. Financiële aspecten van de Commissie voor nucleaire voorzieningen

6.1.1. Context

Artikel 9 van de wet van 11 april 2003 bepaalt dat de werkingskosten, de kosten van de adviezen en de studies gevraagd door de Commissie voor nucleaire voorzieningen, ten laste zijn van de kernprovisievennootschap. Deze laatste rekent ze door aan de kernexploitanten en aan gelijkgestelde vennootschappen naar verhouding van hun aandeel in de industriële productie van elektriciteit door splijting van kernbrandstoffen.

Alhoewel de praktische werking van de Commissie in 2017 nog niet geregeld was werd er toen reeds een eerste aanzet gegeven voor het bekomen van de goedkeuring van een budget voor het jaar 2018. De minister van Energie ging op 18 januari 2018 akkoord met een overgangsmaatregel waarbij dat budget werd goedgekeurd en in afwachting van de aanneming van het koninklijk besluit betreffende de werkingsmodaliteiten, een betaling via de kernprovisievennootschap mogelijk werd. Hierdoor kon in 2018 ook gestart worden met de betaling van de kosten voor de adviezen van NIRAS uit het verleden.

Het koninklijk besluit ter uitvoering van artikel 10 van de wet van 11 april 2003 werd in 2018 nogmaals herwerkt, er werd een nieuw advies bekomen van de Inspectie van Financiën en het werd vervolgens voorgelegd aan het kabinet van de minister van Energie. Het koninklijk besluit werd uiteindelijk genomen op 30 januari 2019 en gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 6 februari 2019. Uiteindelijk kon in 2019 aldus gestart worden met een volledig zelfstandige werking en eigen boekhouding van de Commissie. De Commissie werd in 2018 ook op de hoogte gebracht dat de zij, in uitvoering van de wet van 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de federale Staat door het Instituut voor de Nationale Rekeningen, vanaf 2019 wordt geclassificeerd onder de centrale overheid, zijnde code S1311. Dat heeft tot gevolg dat de Commissie ook een budgettaire rapportering t.o.v. de Federale Overheidsdienst BOSA moet naleven.

Het koninklijk besluit van 1 mei 2006, ter uitvoering van artikel 9 van de wet van 11 april 2003, heeft het maximale bedrag van de jaarlijkse werkingskosten van de Commissie en van de kosten van externe adviezen vastgelegd op 500.000 euro per jaar. Dat bedrag wordt vanaf 1 januari 2005 jaarlijks aangepast aan de index van de consumptieprijzen op basis van de index van de maand december 2003.

6.1.2. Financiële rapportering budget 2018

In 2018 bedroeg het jaarlijkse budget van de Commissie, gelet op de voorziene indexatie, 625.000 euro. Zoals hierboven werd aangegeven, werd voor 2018 een overgangsmaatregel goedgekeurd, met een rechtstreekse betaling door de kernprovisievennootschap.

Hierna volgt een overzicht van de begroting en de uitgaven voor het boekjaar 2018. De definitieve uitgavenstaat werd goedgekeurd op de vergadering van de Commissie van 26 april 2019.

(bedragen in euro)	Begroting 2018	Uitgaven 2018
Personeelskosten	120.000,00	61.889,47
Omkaderingskosten		
Gebruik bureau, informaticamateriaal, printer, consumptiegoederen, postkosten en varia	10.000,00	0,00
Abonnementen	60.000,00	0,00
Vertalingsdiensten	20.000,00	0,00
Provisie zitpenningen vergaderingen	25.000,00	27.750,00
Adviezen NIRAS	215.000,00	245.794,00
Andere studies / adviezen	160.000,00	266.173,79
Reis-, zending- en verbonden kosten	15.000,00	0,00
Totaal	625.000,00	601.607,26

Zoals vorige jaren werden ook in 2018 de administratieve kosten van het vast secretariaat, onder de vorm van het salaris van een administratief assistent voor 2018, betaald door de kernprovisievennootschap.

In 2018 werden geen bureaunkosten, abonnementen, vertaaldiensten, zending- noch reiskosten geboekt.

Er werd in totaal 27.750 euro geprovisioneerd voor de betaling van zitpenningen aan de leden voor hun deelname aan de vergaderingen in het jaar 2018 (p.m.: de betaling gebeurde na publicatie van het koninklijk besluit van 30 januari 2019).

Gezien het ontbreken van werkingsmiddelen was tot in 2018 geen enkele factuur voor adviezen van NIRAS betaald. Om de achterstallige facturen van NIRAS vanaf het jaar 2004 tot en met 2014 te vereffenen werd 245.794 euro vrijgemaakt. De factuur met betrekking tot de prestaties van 2016, ten belope van 107.579,7 euro moet nog betaald worden. Dat gaat door van zodra er budgettaire ruimte is op de volgende begrotingen.

Aangezien de Commissie in 2018 zeer intens gewerkt heeft rond de verschillende wetsvoorstellen en zij hiervoor ook juridische bijstand nodig had, resulteerde dat in kosten ten belope van iets meer dan 266.000 euro. In 2019 zal hiervoor een raamovereenkomst voor juridische diensten worden gesloten.

Het voorziene budget voor 2018 van de Commissie werd uitgegeven ten belope van 96%, met een begrotingssaldo van iets meer dan 23.000 euro. In de praktijk komt het er op neer dat de kosten voor de kernprovisievennootschap beperkt bleven tot de werkelijke uitgaven ten bedrage van 601.607,26 euro.

6.1.3. Service Level Agreement

Gezien het huishoudelijk reglement bepaalt dat de Commissie zijn zetel heeft bij de FOD Economie, werd, via de respectievelijke voorzitters van beide organisaties, in juli 2018 een SLA (Service Level Agreement) afgesloten. Het SLA beschrijft de wijze van samenwerking tussen de twee entiteiten. Er werd hierin een compensatieregeling opgenomen voor de prestaties die door de Federale Overheidsdienst worden uitgevoerd. Ze bedraagt 120.000 euro aan personeelskosten en 30.000 euro aan facilitaire kosten (terbeschikkingstelling van kantoorruimte, vergaderzalen, onthaal, schoonmaak, elektriciteit, verwarming, ...). De regeling zou ingaan vanaf het boekjaar 2019.

6.2. Evolutie van de voorzieningen

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de aangelegde voorzieningen vanaf het moment dat de wet van 11 april 2003 in voege is getreden tot eind 2018. De sterke toename de laatste drie jaar is voor een groot deel te wijten aan de invoering van een lagere actualisatievoet.

Tabel. Voorzieningen 2003-2018

(afgerond in miljoen euro)

	31.12.2003	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007
Ontmanteling	990	1.379	1.448	1.521	1.742
Bestraalde Splijtstoffen	2.606	2.655	2.855	3.012	3.163
TOTAAL	3.596	4.034	4.303	4.533	4.905
	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012
Ontmanteling	1.829	1.920	2.231	2.343	2.460
Bestraalde Splijtstoffen	3.399	3.654	3.923	4.204	4.471
TOTAAL	5.228	5.574	6.154	6.547	6.931
	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017
Ontmanteling	3.066	3.155	3.301	4.171	4.540
Bestraalde Splijtstoffen	4.228	4.480	4.733	5.023	5.586
TOTAAL	7.294	7.635	8.034	9.194	10.126
	31.12.2018				
Ontmanteling	4.910				
Bestraalde Splijtstoffen	6.158				
TOTAAL	11.068				